

Hallel – Lesson I

The Origins of Hallel

Babylonian Talmud, Tractate Pesachim 117a

תלמוד בבלי מסכת פסחים דף קיז עמוד א

אמר רב יהודה אמר שמואל: שיר שבתורה - משה וישראל אמרוהו בשעה שעלו מן הים. והלל זה מי אמרו? נביאים שביניהם תקנו להן לישראל, שיהו אומרים אותו על כל פרק ופרק ועל כל צרה וצרה שלא תבא עליהן, ולכשנגאלין אומרים אותו על גאולתן. תניא: היה רבי מאיר אומר: כל תושבחות האמורות בספר תהלים - כלן דוד אמרן, שנאמר +תהלים עב+ כלן תפלות דוד בן ישי, אל תיקרי כלן אלא, כלן אלו. הלל זה מי אמרו? רבי יוסי אומר: אלעזר בני אומר: משה וישראל אמרוהו בשעה שעלו מן הים, וחלוקין עליו חביריו לומר שדוד אמרו, ונראין דבריו מדבריהן. אפשר ישראל שחטו את פסחיהן ונטלו לולביהן ולא אמרו שירה?

Rav Yehuda said that Shmuel said: The song that is in the Torah, Moses and Israel said it at the hour that they came up from the sea. And this Hallel, who said it? The prophets who were among them established for them and for Israel, that they should say it on each and every incident and on each and every sorrow that should not come on them, and when they are redeemed, they say it on their redemption.

It is taught in a baraita: Rabbi Meir used to say: all the praises that are said in the book of Psalms, David said all of them, as it is written (Psalm 72), "The prayers of David son of Yishai have ended (calu)." Don't read ended (calu), read all these (kol elu). This Hallel who said it? Rabbi Yosi says, my son Elazar says, Moses and Israel said it at the hour when they came up from the sea. His colleagues disagree with him and say David said it, but his words are more likely than their words. Is it possible that Israel sacrificed the Pesach offerings and took up their lulavs and did not sing?

The Mitzvah of Reciting Hallel

The Blessing on Hallel

ברוך אתה ה' אלקנו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו לקרוא את ההלל

Blessed are You, Lord our God, Ruler of the Universe, who has sanctified us by Your commandments and commanded us to recite the Hallel

Rambam, Mishnah Torah, Sefer Zmanim, Laws of Megillah and Hanukkah, Chapter 3, Halacha 5

רמב"ם הלכות מגילה וחנוכה פרק ג הלכה ה

בכל יום ויום משמונת הימים האלו גומרים את ההלל ומברך לפניו בא"י אל"מ"ה אקב"ו לגמור את ההלל בין יחיד בין צבור, אע"פ שקריאת ההלל מצוה מדברי סופרים מברך עליה אק"ב וצונו כדרך שמברך על המגילה ועל העירוב, שכל ודאי של דבריהם מברכין עליו אבל דבר שהוא מדבריהם ועיקר עשייתן לו מפני הספק כגון מעשר דמאי אין מברכין עליו, ולמה מברכין על יום טוב שני והם לא תקנוהו אלא מפני הספק כדי שלא יזלזלו בו.

On each day of these eight days [of Hanukkah] one completes the Hallel and blesses before it with the blessing "Blessed are You, Lord our G-d, Ruler of the Universe, who has sanctified us by Your commandments and commanded us to complete the Hallel", whether this is done privately or publicly. Even though reciting the Hallel is a mitzvah ordained by the scribes, one blesses on it "who has sanctified us with His commandments" in the same way one blesses on the Megillah and on Eruv, for every matter they ordained that relies on a certainty, we bless on it, but something that is from their words and the main reason for doing it is because of a doubt (such as the tithing of doubtfully tithed produce), we don't bless on it. So why do we bless on the second day of holidays [when the second day of holidays] was not ordained except because of a doubt? So that people will not disparage them.

Babylonian Talmud Shabbat 23a

תלמוד בבלי מסכת שבת דף כג עמוד א

מאי מברך? מברך אשר קדשנו במצותיו וצונו להדליק נר של חנוכה והיכן צונו? רב אויא אמר: (דברים יז, יא) מלא תסור. רב נחמיה אמר: (דברים לב, ז) שאל אביך ויגדך זקניך ויאמרו לך.

What benediction is uttered [on lighting the Hanukkah candles]? This: Who sanctified us by His commandments and commanded us to kindle the light of Hanukkah. And where did He command us? Rav Avia said, From "Thou shalt not turn aside [from the sentence which they shall show you]." (Deut. 17:11) R. Nehemiah quoted: "Ask they father and he will show you; your elders and they will tell you." (Deut. 32:7)

Rambam, Mishnah Torah, Sefer Ahavah, Laws of Blessings Chapter 11, Halacha 3

רמב"ם הלכות ברכות פרק יא הלכה ג

וכן כל המצות שהן מדברי סופרים בין מצוה שהיא חובה מדבריהם כגון מקרא מגילה והדלקת נר בשבת והדלקת נר חנוכה, בין מצות שאינן חובה כגון עירוב ונטילת ידים מברך על הכל קודם לעשייתן אשר קדשנו במצותיו וצונו לעשות, והיכן צונו בתורה, שכתוב בה אשר יאמרו לך תעשה, נמצא ענין הדברים והצען כך הוא אשר קדשנו במצותיו שצויה בהן לשמוע מאלו שצונו להדליק נר של חנוכה או לקרות את המגילה וכן שאר כל המצות שמדברי סופרים.

So too, all religious duties ordained by the scribes, whether these are according to their dicta, obligatory, (for example, to read Megillat Esther on Purim, to kindle lights on Erev Shabbat and during Hanukkah); or whether these duties are optional – for example, to make an Eruv or to wash the hands – all require, before they are performed, the recital of a blessing containing the formula, "Who has sanctified us with Your commandments and commanded us (to perform that particular duty)". Where in the Torah did God so command us? In the text (Deut. 17:11) "...and according to the judgment which they tell you, you shall do." Hence, the meaning and purport of the blessing formula is as follows, "Who has sanctified us with Your commandments among which You have commanded us to give heed to those spiritual leaders who ordained that we should kindle the Hanukkah light or read the Scroll of Esther." This applies to all the other duties ordained by the scribes.

When is Hallel Recited?

Babylonian Talmud, Arachin 10a-b

תלמוד בבלי מסכת ערכין דף י עמוד א-ב

אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יהוצדק, שמונה עשר ימים שהיחיד גומר בהן את ההלל: שמונה ימי החג, ושמונה ימי חנוכה, ויום טוב הראשון של פסח, ויום טוב (הראשון) של עצרת; ובגולה עשרים ואחד: תשעה ימי החג, ושמונה ימי חנוכה, ושני ימים טובים של פסח, ושני ימים טובים של עצרת. מאי שנא בחג דאמר' כל יומא, ומאי שנא בפסח דלא אמרינן (עמוד ב) כל יומא? דחג חלוקין בקרבנותיהן, דפסח אין חלוקין בקרבנותיהן. שבת דחלוקה בקרבנותיה לימא! לא איקרי מועד. ראש חודש דאיקרי מועד לימא! לא איקדיש בעשיית מלאכה, דכתיב: (ישעיהו ל) השיר יהיה לכם כליל התקדש חג, לילה המקודש לחג טעון שירה, ושאין מקודש לחג אין טעון שירה. ראש השנה ויום הכיפורים דאיקרו מועד ואיקדוש בעשיית מלאכה לימא! משום דר' אבהו, דאמר רבי אבהו, אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה: רבש"ע, מפני מה אין ישראל אומרים שירה לפניך בר"ה וביום הכפורים? אמר להן: אפשר, מלך יושב על כסא הדין וספרי חיים וספרי מתים פתוחין לפניו וישראל אומרים שירה לפני? והא חנוכה דלא הכי ולא הכי וקאמר! משום ניסא. פורים דאיכא ניסא לימא! אמר רבי יצחק: לפי שאין אומרים שירה על נס שבחוצה לארץ. מתקיף לה רב נחמן בר יצחק: והרי יציאת מצרים דנס שבחוצה לארץ הוא, ואמרינן הלל! כדתינא: עד שלא נכנסו ישראל לארץ - הוכשרו כל הארצות לומר שירה, משנכנסו לארץ - לא הוכשרו כל ארצות לומר שירה. רב נחמן אמר: קרייתה זו היא הלילא. רבא אמר: בשלמא התם, הללו עבדי ה' - ולא עבדי פרעה, הכא הללו עבדי ה' - ולא עבדי אחשורוש? אכתי עבדי אחשורוש אנן. ולר"נ דאמר: קרייתה זו היא הלילא, התניא: משנכנסו לארץ - לא הוכשרו כל ארצות לומר שירה! כיון שגלו חזרו להיתירן הראשון.

R. Johanan said in the name of R. Simon b. Yehozadak: There are eighteen days on which an individual completes the Hallel: the eight days of the Feast [of Sukkot], the eight days of Hanukkah, the first Festival day of Passover and the Festival day of the Feast of Shavuot. In the exile [an individual completes the Hallel] on twenty-one days: the nine days of the Feast [of Sukkot], the eight days of Hanukkah, the two Festival days of Passover and the two Festival days of the Feast of Shavuot.

Why this difference - that on the Feast [of Sukkot] we complete the Hallel on all the days and on the Passover Festival we do not do so on all of its days? The days of the Feast [of Sukkot] are differentiated from one another in respect of the sacrifices due each day, but the days of Passover are different.

Let it then be read on Shabbat which is distinguished by its sacrifices? It [Shabbat] is not called a festival. But what of Rosh Hodesh which is called a festival - let the complete Hallel be said on it? It [Rosh Hodesh] is not sanctified as to [the prohibition] of labor, as it is written: Ye shall have a song in the night when a feast is hallowed" (Isaiah 30:19), i.e., only the night sanctified towards a festival requires a song, but the night which is not sanctified towards a festival does not require a song.

Then let the Hallel be said on Rosh Hashanah and Yom Kippur, both of which are called Festival and are sanctified by [prohibition of] labor? That [is not possible] because of R. Abbahu, for R. Abbahu said: The ministering angels said before the Holy One, blessed be He: Why do not the Israelites sing a song before you on Rosh Hashanah and Yom Kippur? He answered them: Would that be possible; the King sits on the throne of Judgment, with

the books of those destined to live and destined to die before Him, and Israel singing a song before me?

But there is Hanukkah, on which neither one nor the other [condition] applies, and yet the Hallel is said. That is due to the miracle. Then let it be said on Purim, on which a miracle also occurred? Said R. Isaac: Because no song is said for a miracle that occurred outside the Land [of Israel]. To this R. Nahman b. Isaac answered: But there is the exodus from Egypt, which constitutes a miracle that happened outside the Land, and yet we say Hallel? There it is due to the fact taught, for it was taught: Before Israel entered the Land, all the lands were considered fit for song to be said [if a miracle occurred there]; once Israel had entered the Land, no other countries were considered fit for song to be said.

R. Nahman, however, answered: The reading [of the Megillah], that is its [Purim's] Hallel.

Raba said: It fits quite well there: Praise ye servants of the Lord, but not servants of Pharaoh; but here servants of the Lord but not servants of Ahashverosh. Surely they are still servants of Ahashverosh!

But according to R. Nahman who says the reading [of the megillah] is its Hallel, was it not taught that after Israel had entered the Land, no other land was considered fit to sing Hallel about? After Israel was exiled they [the other countries] were restored to their original fitness.

Rambam, Mishnah Torah, Sefer Zmanim, Laws of Megillah and Hanukkah, Chapter 3, Halacha 6

רמב"ם הלכות מגילה וחנוכה פרק ג הלכה ו

ולא הלל של חנוכה בלבד הוא שמדברי סופרים אלא קריאת ההלל לעולם מדברי סופרים בכל הימים שגומרין בהן את ההלל, ושמונה עשר יום בשנה מצוה לגמור בהן את ההלל, ואלו הן: שמונת ימי החג, ושמונת ימי חנוכה, וראשון של פסח ויום עצרת, אבל ראש השנה ויום הכפורים אין בהן הלל לפי שהן ימי תשובה ויראה פחד לא ימי שמחה יתירה, ולא תקנו הלל בפורים שקריאת המגילה היא ההלל.

+/השגת הראב"ד/ אלא קריאת ההלל לעולם מדברי סופרים בכל הימים שגומרין. א"א ויש בהם עשה מדברי קבלה השיר יהיה לכם כליל התקדש חג (ישע' ל, כט).+

Not only the Hallel of Hanukkah is from the scribes but reading of Hallel is always a commandment of the scribes on all the days that Hallel is completed. On eighteen days it is a commandment to complete the Hallel and these are they: eight days of the festival (Sukkot), and eight days of Hanukkah, and the first day of Pesach and the day of Shavuot (Atzeret). But on Rosh Hashanah and Yom Kippur there is no Hallel because they are days of repentance and awe and fear, not days of excess happiness. And Hallel was not ordained for Purim because the reading of the Megillah is the Hallel.

Ravad adds here (to the issue of a commandment of the scribes): I say that there is a positive ordinance from the received tradition of the prophets – "The song will be for you to sanctify the festival." (Isaiah 30:29)

Rambam, Mishnah Torah, Sefer Zmanim, Laws of Megillah and Hanukkah, Chapter 3, Halacha 7

רמב"ם הלכות מגילה וחנוכה פרק ג הלכה ז
מקומות שעושין ימים טובים שני ימים גומרין את ההלל באחד ועשרים יום, בתשעת ימי החג, ושמונת ימי חנוכה, ושני ימים של פסח, ושני ימים של עצרת, אבל בראשי חדשים קריאת ההלל מנהג ואינה מצוה, ומנהג זה בצבור לפיכך קוראין בדילוג, ואין מברכין עליו שאין מברכין על המנהג ויחיד לא יקרא כלל, ואם התחיל ישלים ויקרא בדילוג כדרך שקוראין הצבור, וכן בשאר ימי הפסח קוראין בדילוג כראשי חדשים.

+/השגת הראב"ד/ ומנהג זה בצבור לפיכך קוראין בדילוג ואין מברכין עליו. א"א זה אינו כלום וכבר כתבנו עליו במקום אחר (ברכות פי"א הט"ז).

In places that observe a second day of holidays, the Hallel is completed on twenty-one days: on the nine days of the festival [Sukkot], the eight days of Hanukkah, two days of Pesach and two days of Shavuot [called here Atzeret]. But on Rosh Hodesh, the reading of Hallel is a custom and not a commandment. And this custom is for public recitation. Therefore, we read Hallel with omissions and we don't bless because one does not bless on a custom, and an individual does not read it at all. If one started to read, one should finish with omissions as it is read in public. And this is also true of all the other days of Pesach – it is read with omissions as on Rosh Hodesh.

Ravad comments here: On the issue of "the custom is for public recitation", I say this is not correct and I have already written about it in comments to the laws of blessing, chapter 11, Halacha 16.

How is Hallel Recited?

Rambam, Mishnah Torah, Sefer Zmanim, Laws of Megillah and Hanukkah, Chapter 3, Halacha 9

רמב"ם הלכות מגילה וחנוכה פרק ג הלכה ט
כל היום כשר לקריאת ההלל, והקורא את ההלל למפרע לא יצא, קרא ושהה וחזר וקרא אע"פ ששהה כדי לגמור את כולו יצא, ימים שגומרין בהן את ההלל יש לו להפסיק בין פרק לפרק אבל באמצע הפרק לא יפסיק, וימים שקוראין בהן בדילוג אפילו באמצע הפרק פוסק.

The whole day is fit for reciting Hallel. One who recites the Hallel out of order has not fulfilled his obligation. If one recited and then took a break and then returned and recited, even though that person took a break that was long enough for completing the entire Hallel he did fulfill his obligation. Days when the complete Hallel is recited, one can only interrupt between each chapter (Psalm) but one cannot interrupt within a chapter. On days when the abbreviated Hallel is recited one can even interrupt in the middle of a chapter.